

Terör, Otonomi ve Aktörlük: PYD ve Sivil Savaş Kaynaklı Siyasal Fırsatların Kullanımı

Turgay DEMİR*

Geliş tarihi: 13/06/2022

Kabul tarihi: 03/10/2022

Atf: Demir, T., “Terör, Otonomi ve Aktörlük: PYD ve Sivil Savaş Kaynaklı Siyasal Fırsatların Kullanımı”, Ortadoğu Etütleri, 14-2 (2022): 149-177

DOI: 10.47932/ortetut.1129996

Öz: Suriye Kürtleri sivil savaşa kadar uluslararası arenada az bilinen bir etnik azınlık konumundadır. 2011 yılında patlak veren iç savaş Kürtler açısından bazı fırsatlar ortaya çıkarmıştır. Bu makalenin amacı; terör örgütü PKK'nın Suriye kolu olan Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD) Suriye'de devlet-dışı bir aktör hâline gelme sürecinde katkıları bulunan sivil savaş kaynaklı fırsatları, “siyasal fırsatlar” kavramsal çerçevesi kapsamında değerlendirmektir. Makale temel olarak, Suriye sivil savaşının ilk beş yılında PYD için üç kritik siyasal fırsatın ortaya çıktığını ve bu fırsatlar aracılığıyla PYD'nin ülkede devlet-dışı bir aktör hâline gelerek siyasal bir aktör olmak adına çaba harcamaya başladığını ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu fırsatlar sırasıyla Mart 2011'de iç çatışmaların başlaması, Temmuz 2012'de Suriye rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmesi ve Eylül 2014'te IŞİD'in Ayn el-Arap yerleşimini kuşatmasıdır. Makale, Suriye sivil savaşının ilk beş yılında ortaya çıkan fırsatları siyasal fırsatlar kavramsal çerçevesi kapsamında değerlendirmekte ve bu fırsatların PYD'nin bir devlet-dışı aktör hâline gelmesinde oynadığı rolleri ampirik olarak analiz etmektedir. Bu hâliyle makale Türkçe akademik literatürde PYD'nin Suriye'de (sahada) aktörleşmesiyle ilgili yapılan tartışmalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Fırsatlar, Suriye Sivil Savaşı, PYD, PKK, IŞİD

* Turgay Demir: Öğr. Görevlisi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi-TR, turgay.demir@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6526-0784

Terror, Autonomy and Actorship: The PYD and Utilization of the Political Opportunities of A Civil War

Turgay DEMİR*

Received: 13/06/2022

Accepted: 03/10/2022

Citation: Demir, T., “Terror, Autonomy and Actorship: The PYD and Utilization of the Political Opportunities of A Civil War”, Middle Eastern Studies, 14-2 (2022): 149-177

DOI: 10.47932/ortetut.1129996

Abstract: The Syrian Kurds were almost a little-known minority in the international plethora, particularly before the Syrian civil war. Following the outbreak of the conflict, Kurds had some unprecedented opportunities. The purpose of this article is to assess these opportunities, which led the Democratic Union Party (PYD), the Syrian affiliate of the terrorist organisation, the Kurdistan Workers’ Party (PKK), to become a non-state actor in Syria under the concept of political opportunities. The article argues that there were three critical political opportunities for the PYD during the first five years of the civil war, and by seizing these opportunities, the PYD became a non-state actor in Syria. They were the outbreak of the Syrian conflict in March 2011, the withdrawal of the Syrian government forces from northern Syria in July 2012, and the DAESH siege on Kobane in September 2014. By empirically analysing these developments and conceptualising them in the context of political opportunities, the article aims to contribute to the academic literature in Türkiye that discusses the reasons how the PYD became a non-state actor in Syria.

Keywords: Political Opportunities, Syrian Civil War, PYD, PKK, DAESH

* Turgay Demir: Lecturer, Recep Tayyip Erdoğan University-TR, turgay.demir@erdogan.edu.tr ORCID: 0000-0001-6526-0784

الإرهاب والحكم الذاتي ولعب دور فاعل: حزب الاتحاد الديمقراطي واستغلال الفرص السياسية الناجمة عن الحرب الأهلية

تورغاي دمير *

تاريخ الاستلام: 2022/06/13 تاريخ القبول: 2022/06/03

اقتباس: دمير، ت.، "الإرهاب والحكم الذاتي ولعب دور فاعل: حزب الاتحاد الديمقراطي واستغلال الفرص السياسية الناجمة عن الحرب الأهلية"، دراسات الشرق الأوسط، 14-2 (2022): 149-177

معرف الغرض الرقمي: 10.47932/ortetut.1129996

الملخص

كان الأكراد السوريون يعتبرون أقلية عرقية غير معروفة على الساحة الدولية حتى الحرب الأهلية. إلا أن الحرب الأهلية التي اندلعت في عام 2011 خلقت بعض الفرص بالنسبة للأكراد. يتناول هذا المقال تقييم الفرص الناجمة عن الحرب الأهلية والتي ساهمت في مرحلة تحوّل حزب الاتحاد الديمقراطي الذراع السوري للتنظيم الإرهابي حزب العمال الكردستاني إلى «فاعل من خارج إطار الدولة» في سوريا، وذلك ضمن الإطار المفاهيمي لـ«الفرص السياسية». حيث يحاول هذا المقال بشكل أساسي إظهار أن الحرب الأهلية السورية في سنواتها الخمس الأولى قدمت ثلاث فرص سياسية هامة لحزب الاتحاد الديمقراطي، وأن حزب الاتحاد الديمقراطي استفاد من هذه الفرص وبدأ في بذل الجهود ليتحوّل إلى لاعب سياسي من خلال أن يصبح «فاعل من خارج إطار الدولة» في سوريا. هذه الفرص هي بداية الصراعات الداخلية في مارس/ آذار 2011، وانسحاب قوات النظام السوري من شمال البلاد في يوليو/ تموز 2012، والحصار الذي قامت به داعش على مدينة عين العرب (كوباني) في سبتمبر/ أيلول 2014. كما يعمل هذا المقال على تقييم الفرص التي ظهرت في السنوات الخمس الأولى من الحرب الأهلية السورية في نطاق الإطار المفاهيمي للفرص السياسية، إضافة إلى تحليل الدور الذي لعبته هذه الفرص في مرحلة تحوّل حزب الاتحاد الديمقراطي إلى فاعل غير حكومي. وبذلك، فإن المقال يهدف إلى تقديم مساهمة إضافية إلى مناقشات الأدبيات الأكاديمية التركية حول تحوّل حزب الاتحاد الديمقراطي إلى فاعل (في الميدان) في سوريا.

الكلمات المفتاحية: الفرص السياسية، الحرب الأهلية السورية، حزب الاتحاد الديمقراطي، حزب العمال الكردستاني، داعش.

* تورغاي دمير: عضو هيئة تدريس، جامعة رجب طيب أردوغان-تركيا، turgay.demir@erdogan.edu.tr
رقم أوركيد: 0000-0001-6526-0784

I. Giriş

Suriye sivil savaşı öncesinde Kürtler uluslararası arenada az bilinen bir etnik azınlık konumundadır.¹ Fakat ülkede iç çatışmaların başlaması ve sivil savaşa dönüşmesiyle birlikte, özellikle savaşın ilk beş yılında PYD için bazı tarihi fırsatlar ortaya çıkmış ve bu fırsatlar PYD'nin uluslararası arenadaki görünürlüğünü arttırmıştır. Bu makalenin amacı; terör örgütü PKK'nın Suriye kolu olan PYD'nin devlet-dışı bir aktör hâline gelmesinde sivil savaştan kaynaklı siyasal fırsatların rolünü ampirik bir biçimde analiz etmektir. Türkçe literatürde Suriye Kürtleri üzerine yapılan akademik çalışmalara bakıldığında, özellikle sivil savaş sonrasında bir çeşitlenme olduğu görülmektedir. Bu kapsamda Kürt kimliği² ve vatandaşlık³ konuları ve Suriye Kürtlerinin Türkiye'deki Kürtlerle olan bağları/ilişkilerine⁴ dair çalışmalar ortaya çıkmıştır.

2014 yılı sonrasında Suriye'de ortaya çıkan yeni gelişmeler, Türk literatüründe PYD üzerine yapılan çalışmaları etkilemiş ve daha detaylı hâle getirmiştir. Özellikle IŞİD'in ortaya çıkması ve PYD'nin bu durumu zamanla fırsata çevirme girişimleri göz önünde bulundurulduğunda, Türkçe literatürün PYD'ye olan ilgisinin daha da arttığı görülmektedir. Bu kapsamda literatürde, PYD ile ilgili üç yeni çalışma alanı karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki PYD'nin büyük güçler Rusya⁵ ve ABD⁶ ile olan ilişkilerine yoğunlaşmaktadır. İkinci araştırma alanının ise PYD'nin, Türkiye'deki Kürt sorunu⁷, Türk dış politikası ve Türkiye'nin terörle mücadele merkezli Suriye politikasındaki yerine⁸ odaklandığı görülmektedir. Son çalışma alanı ise PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelmesine olanak sağlayan potansiyel sebepleri

- 1 Michael Gunter, *Out of nowhere: The Kurds of Syria in peace and war*, London: Hurst Publishers, 2014, s. 1.
- 2 Gözde Demirel, "Terör Örgütlerinin Kimlik İnşasında Etkisi: PYD-YPG ve Suriye'de Kürt Kimliği", *Ulusa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2017, s. 25-41.
- 3 Nevzat Bingöl, *Suriye'nin Kimliksizleri Kürtler*, Do Yayınları, 2013.
- 4 Vahap Uluç, "Suriye Kürtleri: Türkiye Kürtleri'nin Devamı", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 1, Nisan 2016, s. 191-223; Serhat Erkmen, "Türkiye ve Suriyeli Kürtler: Güven Bunalımı, Tıkanmışlık ve Bir Arada Yaşama", *Ortadoğu Analiz*, Cilt 4, Sayı 47, 2012, s. 18-29.
- 5 Cuma Çotlu, "Rusya'nın Suriye Politikasında Kürtlerin Yeri", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2017, s. 291-304; Salih Yılmaz, "Rusya'nın Ortadoğu'da Kürt Kozu ve PYD Politikası", *Yeni Türkiye Dergisi*, Yıl 22, Sayı 86, 2016, s. 773 – 788.
- 6 M. Seyfettin Erol ve K. Ertaç Çelik, "ABD'nin Suriye Politikasında Vekil Aktör Olarak Terör Örgütleri: YPG Örneği", *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2018, s. 14-45.
- 7 Özlem Kayhan Pusane, "Türkiye'nin Kürt Sorunu: Arap Baharı ile Değişen Yurtiçi ve Bölgesel Dinamikler", *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 11, Sayı 41, Bahar 2014, s. 115-138.
- 8 Recep Kaya, "Harekâtlar Ekseninde Türkiye'nin Suriye'de Terörle Mücadelesi", *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2020, s. 143-165; D. Şafak Polat, "Türkiye'nin Suriye'nin Kuzeyindeki Askerî Harekâtının Amaçları ve Sonuçları", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, Cilt 16, Sayı 33, 2020, s. 53-96.

açıklamaya çalışmaktadır.⁹ Bu kapsamda bir süreç analizi yapıldığı ve sürece muhtemel olarak katkıda bulunan faktörlere kafa yorulduğu görülmektedir. Bu makale işbu çalışma alanına katkı yapmayı hedeflemektedir.

PYD'nin devlet-dışı bir aktör hâline gelmesini tartışan çalışmalarda, PYD'nin izlemiş olduğu iç savaş stratejilerinin ve özellikle ABD ile IŞİD'e karşı mücadele kapsamında yapmış olduğu iş birliğinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir.¹⁰ Bu konuda en kapsamlı çalışmanın ise uluslararası ilişkiler literatüründeki “devlet dışı aktörlük” kavramsal çerçevesi aracılığıyla yapıldığı ve 2011-2014 yılları arasına odaklandığı, bu dönemde PYD'nin aktörleşmesine katkıda bulunan, yerel, bölgesel ve küresel gelişmelerin değerlendirildiği görülmektedir.¹¹ Makale hâlihazırda bu literatüre, PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelmesinde Suriye sivil savaşından kaynaklı fırsatların “siyasal fırsatlar” kavramı kapsamında değerlendirilmesi yoluyla farklı bir bakış açısı getirerek ve Mart 2011'den Mart 2016'ya kadar olan zaman dilimine odaklanarak katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. PYD ile ilgili İngilizce literatürde uzmanların Mart 2011'de Suriye'de başlayan iç çatışmayı¹², Suriye rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden Temmuz 2012'de çekilmelerini¹³ ve IŞİD'in 2014 Eylül'ünde gerçekleştirdiği Ayn el-Arap kuşatmasını¹⁴ PYD için üstü kapalı birer fırsat olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Bu kapsamda makale, genel kabul gören bu fırsatları, siyasal fırsatlar kavramı aracılığıyla ele almakta PYD'li temsilcilerin yapmış oldukları açıklamaları (söylemleri) İngilizce internet kaynakları aracılığıyla inceleyerek ampirik olarak analiz etmektedir. Sonuç olarak makale, Mart 2011'de patlak veren Suriye iç çatışmasının, Temmuz 2012'de Suriye rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmelerinin ve IŞİD'in Ayn el-Arap kuşatmasının PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelmesinde rol oynayan üç temel siyasi fırsat olduğunu iddia etmektedir. Bu kapsamda, öncelikle “siyasal fırsat” kavramı ve kavramın PYD ile ilgili gelişmelere nasıl uyarlanacağı tartışılacaktır. Sonrasında,

9 İbrahim Kerman ve Ertan Efegil, “Terör Örgütü PKK/PYD'nin Suriye'de İzlediği İç Savaş Stratejisinin Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2017, s. 162-198; Ö. Göksel İşyar, “Suriye İç Savaşı'nda PYD'nin Aktörleşmesinin Başlıca Nedenleri”, *Bilge Strateji*, Cilt 9, Sayı 16, Bahar 2017, s. 33-67.

10 Kerman ve Efegil, *a.g.e.*, s. 162.

11 İşyar, *a.g.e.*, s. 33-67.

12 Harriet Allsopp, “The Kurdish Autonomy Bid in Syria: Challenges and Reactions”, In Ahmed, M.M., and Gunter, M.M. (eds.), *The Kurdish Spring: Geopolitical Changes and the Kurds*, Mazda Publishers: Costa Mesa, California, 2013, s. 221.

13 Allsopp, *a.g.e.*, s. 221.

14 Vittoria Federici, “The Rise of Rojava: Kurdish Autonomy in the Syrian Conflict”, *SAIS Review of International Affairs* Vol 35, No 2, 2015, s. 82.; Harriet Allsopp, *The Kurds of Syria: Political Parties and Identity in the Middle East*, I.B. Tauris, 2015, s. 24-28; Mehmet Orhan, “Transborder Violence: the PKK in Turkey, Syria and Iraq”, *Dynamics of Asymmetric Conflict*, Vol 7, No 1, 2014, s. 33.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışından iç çatışmaların başlangıcına kadar Suriye Kürtleri ve ülkedeki Kürt hareketleriyle ilgili kilit gelişmeler özetlenecektir. Bu özet sivil savaşla birlikte, özellikle PYD'nin elde ettiği fırsatları anlamak açısından önemlidir. Sonrasında, her bir fırsat kendi içerisinde ampirik olarak değerlendirilip tartışılacaktır.

2. Siyasi Fırsat Kavramı

Suriye'de sivil savaştan kaynaklı siyasi fırsatların PYD'nin devlet dışı bir aktör hâline gelmesi üzerindeki etkileri değerlendirilmeden önce, siyasi fırsat kavramına açıklık getirilmesi gerekmektedir. Genel itibarıyla siyasal fırsat kavramı, toplumsal hareketlilik teorileri uzmanları tarafından kullanılmaktadır. "Siyasal fırsat yapıları" kavramını 1973 yılında ilk kez Peter Eisinger dile getirmiş ve kavramı Amerika'daki yerel bir hareketin protesto davranışını açıklamak amacıyla kullanmıştır.¹⁵ Toplumsal hareketlilik teorileri literatürüne bakıldığında, yapılan çalışmaların siyasal fırsatlar kavramını farklı ülkelerde ortaya çıkan farklı toplumsal hareketleri açıklamak, fırsatların kullanımı aracılığıyla hareketlerin protesto davranışlarına açıklık getirmek veya siyasal süreç teorilerini açıklamak için kullandıkları görülmektedir. Bu konularda çalışan uzmanlar, siyasal fırsatlar kavramını kullanırken yapısal faktörlere, yani ülkelerin siyasal sistemlerine, kurumlarına, siyasal elitlerine (onlar arasındaki görüş birliği veya ayrılıklarına), ülkelerin siyasal sistemlerinin toplumsal hareketlerin taleplerine açıklıkları konusuna ve toplumsal hareketlerin mobilize olmalarında rol oynayan güçlü müttefiklerin, destek gruplarının veya sosyal ağların rollerine odaklanmışlardır.¹⁶

Bu literatürdeki kullanımına bakıldığında, siyasal fırsatlar kavramıyla ilgili bazı önemli noktaların tartışılması ve yeniden açıklanması gerekmektedir. Bunlardan ilki, siyasal fırsatlar kavramının genellikle çekişmeci siyaset kapsamında toplumsal hareketlerin huzursuzluklarının ve protesto davranışlarının mobilize olmalarındaki etkilerini ve ortaya çıkan yeni siyasal atmosferin

15 Peter K. Eisinger, "The Conditions of Protest Behavior in American Cities", *American Political Science Review* Vol 67, No 1, March 1973, s. 11-28.

16 Bakınız, Charles, D. Brockett, "The Structure of Political Opportunities and Peasant Mobilisation in Central America", *Comparative Politics*, Vol 23, No 3, 1991, s. 253-274; Sidney Tarrow, "States and opportunities: The political structuring of social movements." In: McAdam, D. McCharty, J. and Zald, M.N. ed. *Comparative Perspectives on Social Movements: Political Opportunities, Mobilizing, and Cultural Framings*, Cambridge University Press, 1996, s. 41-61; Ruud Koopmans, "Political Opportunity. Structure. Some Splitting to Balance the Lumping", *Sociological Forum*, Vol 14, No 1, March 1999, s. 93-10; Reese Ellen and Elvia Ramirez, "The New Ethnic Politics of Welfare: Struggles Over Legal Immigrants' Rights to Welfare in California", *Journal of Poverty*, Vol 6, No 3, 2002, s. 29-62; Charles D. Brockett, *Political Movements and Violence in Central America*, Cambridge University Press, 2015.

toplumsal hareketlerin eylemlerinin başarısına etkilerini açıklamaya çalışmaktadır.¹⁷ Ancak siyasal fırsat kavramı bu konular dışında başka durumların açıklanması için de kullanılabilir. Mevcut literatürdeki bu kullanım, başka olayları açıklamaya fırsat vermemektedir. Bu yüzden makale, siyasal fırsatlar kavramını, PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelme sürecini açıklamak için kullanacaktır. İkinci nokta, toplumsal hareketlilik teorileri literatüründe, “siyasal fırsat yapıları”, “siyasal fırsat” ve “fırsat” kavramları eş anlamlı olmasalar bile kavram karmaşasına sebebiyet verecek biçimde birbirleri yerine sanki eş anlamlı kavramlarmış gibi kullanılmaktadır.¹⁸ Son olarak, literatürdeki “siyasal fırsat yapıları” kavramı içerisindeki “yapı” kelimesi, ciddi anlamda problem oluşturmaktadır. Kelime uzmanlar tarafından göreceli olarak zaman içinde değişmeyen/sabit ve aktörlerin kontrolü dışında ortaya çıkan faktörlere vurgu yapmaktadır.¹⁹ Fakat bu durum her olay için geçerli değildir ve siyasal fırsatlar zamana, yere, şartlara ve olaylara bağlı olarak ortaya çıkabilir, değişebilir veya ortadan kaybolabilirler.²⁰ Bu türden bir yaklaşım, aynı anda bir faktörün hem bir “yapı” hem de bir “fırsat” olarak değerlendirilemeyeceği sonucunu doğurmaktadır.²¹ PYD'nin Suriye'de devlet-dışı bir aktör hâline gelmesini inceleyen bu makalede “siyasal fırsat yapıları” kavramından ziyade “siyasal fırsatların konfigürasyonu” kavramı kullanılacaktır. Charles Brockett'in deyiimiyle, “siyasal fırsatların konfigürasyonu”, yapısalcı bir yaklaşımla kavramsallaştırılmakta, varlıkları ise bu fırsatları kavramsallaştıran araştırmacıların veya durumdan etkilenen aktörlerin fırsatların varlığını algılamalarıyla yakından ilişkilidir.²²

Kavramla ilgili son bir nokta ise fırsatların nasıl “siyasal fırsatlar” olarak yorumlanabileceği konusudur. Bu konunun daha anlaşılabilir olması adına şu iki yöntem takip edilecektir. Birincisi, Suriye sivil savaşı kapsamında PYD için ortaya çıkan fırsatlar, “siyasal fırsatların konfigürasyonu” olarak kavramsallaştırılacaktır. İkincisi, siyasal fırsatlara sübjektif açıdan yaklaşan ve fırsatların konunun temel aktörleri tarafından da fırsat olarak algılanması koşuluyla birer siyasal fırsat hâline gelebileceğini savunan toplumsal hareketlilik teorisi

17 Karl Dieter Opp, *Theories of political protest and social movements: A multidisciplinary introduction, critique, and synthesis*, Routledge; 2015, s. 161; Doug McAdam, *Political Process and the Development of Black Insurgency 1930-1970*, The University of Chicago Press, Chicago and London, 1982, s. 42-43.

18 Opp, *a.g.e.*, s. 167-178.

19 Jeff Goodwin, James M. Jasper and Jaswinder Khattri, “Caught in a Winding, Snarling Vine: The Structural Bias of Political Process Theory”, *Sociological Forum*, Vol 14, No 1, March 1999, s. 29.

20 Charles D. Brockett, *Political Movements and Violence in Central America*, Cambridge University Press, 2015, s. 15-16.

21 Orhan, *a.g.e.*, s. 31.

22 Brockett, *a.g.e.*, s. 16.

yaklaşımının uygulanması olacaktır. Çünkü konfigürasyonlar, bazı zaman dilimlerinde siyasal aktörlerin kendileri için hareket alanı buldukları birer fırsat penceresi olarak adlandırılan ve siyasal atmosferde ortaya çıkan değişimler sonucu meydana gelen yeni gelişmelerin gruplanarak kendilerine önem atfedilmesini sağlarlar.²³ Siyasal fırsatlar kavramına sübjektif açıdan yaklaşmak, bize zamanla değişen politik şartlara/durumlara bağlı olarak ortaya çıkan değişimleri ve özellikle bu değişimlerin incelenen aktörlerin başarıya dair beklentilerinde ve hedeflerini başarma konusunda ortaya çıkardığı olumlu değişimleri anlamamıza yardımcı olacaktır.²⁴ İç çatışmalar, savaşlar, ayaklanmalar veya bölgesel düzeydeki krizler, PKK terör örgütü gibi sınır ötesi bağlantıları bulunan devlet dışı örgütlerin kendilerine yeni alanlar bulmak veya meşruiyet kazanmak adına bazı siyasal fırsatlar sunabilmektedir.²⁵ Suriye’de sivil savaştan kaynaklı değişen siyasal ortamının, Mart 2011’den Mart 2016’ya kadar PKK’nın Suriye kolu olan PYD için de bazı siyasal fırsatlar ortaya çıkardığı görülmektedir.

Analize başlamadan önce, siyasal fırsatlar kavramının PYD’nin Suriye’de devlet dışı bir aktör hâline gelmesindeki katkıları açısından nasıl uygulanacağını açıklamak gerekmektedir. Opp’un deyimiyle bir fırsatın siyasal fırsat kabul edilip değerlendirilebilmesi için öncelikle bu fırsattan etkilenen aktörlerin hedeflerinin neler olduğu açık bir biçimde ortaya konmalıdır. Bu durum ise incelenecek her bir olay için bağımlı ve bağımsız değişkenlerin belirlenmesi ve bunlar arasındaki ilişkilerin gösterilmesiyle gerçekleştirilebilir. Diğer bir deyişle, siyasal bir fırsat olarak değerlendirilmiş bir durumun, bu durumdan etkilenen aktörlerin hedeflerini, başarıya ulaşmalarını ne ölçüde etkiledikleri veya hedeflerinde olumlu anlamda herhangi bir değişim olup olmadığı ortaya koyulmalıdır.²⁶ PYD’nin Suriye’de devlet dışı bir aktör hâline gelmesini açıklamaya çalışan bu makale, sivil savaş sebebiyle ortaya çıkan faktörleri, bağımsız değişkenler olarak ele almaktadır. Bu değişkenlere bağımlı olarak ortaya çıkan ve PYD’nin hedeflerinde değişim yaşanmasına neden olan politik değişimler ise bağımlı değişkenler olarak ele alınacaktır. Mart 2011’den Mart 2016’ya kadar olan süreçte bağımsız değişkenler olarak rol oynayan ve konfigürasyonu gerçekleştirilen üç siyasi fırsat bulunmaktadır. Bunlar, Mart 2011’de iç çatışmaların başlaması, Temmuz 2012’de Suriye askerî güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmesi ve Eylül 2014’teki Ayn el-Arap kuşatmasıdır. Buna paralel olarak, bağımlı değişkenler, bu gelişmelerin PYD’nin politika-

23 Orhan, *a.g.e.*, s. 31.

24 Opp, *a.g.e.*, s. 170.

25 Orhan, *a.g.e.*, s. 30.

26 Opp, *a.g.e.*, s. 162.

larında ve hedeflerinde ortaya çıkan değişimlere odaklanmaktadır. PYD için değerlendirilen tüm bu fırsatların daha iyi anlaşılabilmesi adına, Suriye’deki Kürt hareketleri ve Kürt siyasetinin Osmanlı İmparatorluğu’nun yıkılışından Mart 2011’e kadar olan süreçte yaşadığı gelişmelerin kısaca özetlenmesi önemlidir.

3. Osmanlı İmparatorluğu’ndan Suriye’deki Çatışmaların Başlangıcına Kadar Suriye Kürtleri

Suriye Kürtlerinin büyük çoğunluğu ülkenin kuzeyinde, Türkiye sınırı boyunca uzanan Kürt Dağı (Afrin), Ayn el-Arap ve Cezire bölgelerinde, bazıları ise Şam, Halep ve Hama’da yaşamaktadır.²⁷ Genel itibarıyla Kürtler, Suriye nüfusunun yaklaşık %10’ununu oluşturan ülkedeki en büyük etnik azınlık konumundadır.²⁸ 1920’lere geldiğinde Suriye’deki siyasal atmosfer Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşü, azınlıkların korunmasına yönelik uluslararası yaklaşımlar ve Fransız sömürge yönetiminin ülkede hâkimiyet kurmasına bağlı olarak değişiklik göstermiştir.²⁹ Osmanlı İmparatorluğu sonrasında Suriye, 1920’den 1946’ya kadar Fransız sömürge yönetiminde kalmıştır. Bu dönem ulusçuluk (ulus-devlet) hareketlerinin dünya genelinde yükselişe geçtiği dönemdir ve bu hareketler Türk ve Arap milliyetçiliği akımlarını tetiklemiş ve Suriye’deki Fransız yönetimini bir hayli etkilemiştir. Suriye Arapları arasında yükselişe geçen milliyetçiliği minimal düzeyde tutmak için Fransız yönetimi “böl ve yönet” politikası izlemiştir.³⁰ Bu politikayı desteklemek ve Suriye Arapları arasında milliyetçiliğin etkilerini kırmak için milliyetçilik düşüncesinin Kürtler arasında yayılmasına müsaade edilmiştir.³¹ Bu durumun doğal bir sonucu olarak 1920’lerden 1957’de Suriye’de kurulan ilk Kürt siyasal partiye kadar, dini veya milliyetçilik motifli bazı organizasyonlar ve hareketler ülkedeki Kürt siyasetini ve siyasi hareketini etkilemişlerdir. Bunlardan bazıları, Hoybun, 1937 Cezire Kürt-Hristiyan özerklik hareketi, Kürt Dağı’nın Moroud’u hareketi ve Suriye Komünist Partisi’dir.³²

Suriye’deki Kürt sorununun kökenleri, ülkenin Fransa’dan bağımsızlığını elde etmesini takiben Arap milliyetçiliğinin yükselişe geçtiği ve Suriye ulus devleti inşası sürecinin başladığı 1960’lı yıllara dayanmaktadır.³³ 1946’dan 1963’te Baas iktidarlarının başlangıcına kadar olan dönemde, Suriye siyase-

27 Gunter, *a.g.e.*, s. 8-9.

28 Gunter, *a.g.e.*, s. 2.

29 Jordi Tejel, *Syria’s Kurds: History, Politics and Society*, Abingdon: Routledge, 2009, s. 12.

30 Tejel, *a.g.e.*, s. 16.

31 Allsopp, *a.g.e.*, s. 49.

32 *A.g.e.*, s. 53-69.

33 Tejel, *a.g.e.*, s. 38-52.

tinde ordu etkin rol oynamış ve Hüsnü Zaim, Sami el-Hannawi ve Edip Şişekli gibi asker kökenli yeni siyasi elitler darbeler yoluyla ülkede gücü ellerinde toplamışlardır. Bu yeni elitlerin, Türkiye’deki Kemalist hükûmetten etkilenerek Suriye toplumunu dönüştürme ve ülkenin siyasal sistemini güçlü bir lider etrafında kurgulama çabasında oldukları görülmektedir.³⁴ Bu gelişmeler Suriye’deki Kürt siyasal hareketini ciddi anlamda etkilemiş ve Kürtlerle Araplar arasında ciddi bir çekişmeye neden olmuştur.³⁵ Bu durum Suriye Kürdistan Demokrat Partisi’nin kurulmasında da önemli bir etkiye sahiptir. Dönem itibarıyla bazı Kürt siyasetçiler, Kürtlerin haklarını Suriye parlamentosunda bireysel olarak savunmuş fakat Kürtler parlamentoda yeteri kadar temsil edilemeyip seslerini duyuramama endişeleri taşımışlar ve sonuçta bir Kürt siyasal partisi kurma beklentisi ve gerekliliği ortaya çıkmıştır.³⁶ Ayrıca bu dönemde Kürtlere karşı etkisini fazlasıyla hissettiren Suriye devlet politikaları,³⁷ ciddi anlamda yükselişe geçen Arap milliyetçiliği ve Kürtlerin Arap milliyetçisi bir hükûmet tarafından yönetilme endişeleri, onları bir parti kurmaya sevk etmiş ve sonuç olarak Suriye Kürdistan Demokrat Partisi, Irak’takinin siyasi bir kolu olarak 14 Haziran 1957’de kurulmuştur.³⁸ Sonrasında, PYD haricinde Suriye’de kurulan hemen hemen diğer tüm Kürt siyasi partilerin kökenleri, bu ilk partiye dayanmaktadır.³⁹ Parti, Suriye Kürtlerinin ülkede etnik kimlikleriyle tanınmasını ve Kürt bölgelerinin ekonomik gelişimlerine dair adımlar atılması gerektiğini savunmuştur.⁴⁰ Bunlara ek olarak, Suriye’deki Kürt bölgelerini de içeren özerk veya bağımsız bir bölge talep etmiştir.⁴¹

1958-1961 yılları arasında Suriye, Mısır ile Birleşik Arap Cumhuriyeti’ni kurmuştur. Suriye’nin Birleşik Arap Cumhuriyeti’nden ayrılışından sonraki hükûmetler de Arap milliyetçiliğini önceleyen ve Kürt kimliğiyle birlikte Kürtlerin siyasal faaliyetlerini sınırlandırıcı politikalar takip etmişlerdir.⁴² Öncelikle, ülkenin ismi Suriye Arap Cumhuriyeti olarak değiştirilmiştir.⁴³ Dönemin hükûmeti tarafından Kürtlere karşı gerçekleştirilen ve Suriye’deki Kürt sorununun temellerini oluşturan politikalardan en önemlisi 1962 yılında Haseke

34 *A.g.e.*, s. 40.

35 John Caves, “Syrian Kurds and the Democratic Union Party (PYD)”, *Institute for the Study of War*, 6 December 2012, s. 2.

36 Tejel, *a.g.e.*, s. 48-49.

37 Özkan Gökcan, “Suriye’nin Kürt Meselesinin Tarihsel Seyri (1946-2011)”, *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, 2018, s. 169.

38 Allsopp, *a.g.e.*, s. 69.

39 *A.g.e.*, s. 73.

40 Gunter, *a.g.e.*, s. 25.

41 Tejel, *a.g.e.*, s. 49.

42 Gökcan, *a.g.e.*, s.170.

43 Caves, *a.g.e.*, s. 2.

bölgesinde bir nüfus sayımının yapılmasıdır.⁴⁴ Bu nüfus sayımı aynı zamanda Suriye'deki Kürtlerin asıl kökenleri, Kürt yerleşim yerlerinin belirsizliği ve bu durumun Suriye hükümetleri tarafından bir argüman olarak kullanımını yansıtmaya açısından önemlidir. Çünkü dönemin hükümeti Kürtlerin Irak ve Türkiye'den yasadışı yollarla Suriye'ye geldiğini⁴⁵ ve Amerikan emperyalizminin de desteğiyle Haseke bölgesinde Arap kültürünü yok ederek bir Kürt devleti kurmaya çalıştıklarını iddia etmiştir.⁴⁶ Bu kapsamda nüfus sayımının yapılmasını öngören 93 numaralı karara göre, ülkede yaşayan Kürtler, Suriye vatandaşı olarak kalabilmek için 1945 öncesinden itibaren Suriye'de ikamet ettiklerini yani ülkeye Irak veya Türkiye'den gelmediklerini ispatlamakla yükümlü kılınmışlardır.⁴⁷ Yaklaşık olarak 120.000 Kürt kökenli Suriyeli, 1945 öncesinden itibaren Suriye'de yaşadıklarını kanıtlayacak gerekli dokümanları sunamadıkları için vatandaşlıklarını yitirmiş ve bunun sonucunda bazı temel hak ve özgürlüklerini kaybetmişlerdir.⁴⁸

1970 yılında Hafız Esad Suriye'de bir askerî darbeyle iktidarı ele geçirmiştir.⁴⁹ Hafız Esad da milliyetçi politikalar izlemiş, ülkedeki Kürtleri kendi iktidarı için bir tehdit olarak algılamış ve Haseke nüfus sayımının devamı niteliğindeki Arap Kuşağı projesiyle uyumlu bir ikametgâh politikasını ülkenin kuzeyindeki Kürtlere uygulamıştır.⁵⁰ Bu politikalar aracılığıyla Kürtler zorunlu göçe tabi tutularak Araplarla yer değiştirmeleri amaçlanmış ve bölgede homojen bir Arap kimliği oluşturulmak istenmiştir.⁵¹ Kürtlere karşı uygulanan bu politikalar ve marjinalleştirme girişimleri Suriye Kürtlerini hayal kırıklığına uğratarak bazı hoşnutsuzluklar ortaya çıkarmıştır. Fakat 1970'lerin sonunda Suriye ile Türkiye arasındaki Fırat Nehri suyunun kullanımına dair problem ve Suriye rejiminin bölgesel hedefleri, Türkiye'de kurulan terör örgütü PKK'nın Hafız Esad rejiminden destek görmesine olanak tanımıştır.⁵² Bu kapsamda PKK, Suriye ve Lübnan'da kamplar kurmaya başladığı gibi 1980 ve 1990'lı yıllarda Suriye rejiminin de desteğiyle ülkenin kuzeyinde ciddi anlamda bir örgütlenmeye gitmiş ve ülkedeki Kürt hareketlerine yön vermeye başlayan bir örgüt konumuna gelmiştir.⁵³ Her ne kadar 1998'de imzalanan

44 Gökcan, *a.g.e.*, s. 170.

45 Demirel, *a.g.e.*, s. 33.

46 Tejel, *a.g.e.*, s. 51.

47 Gökcan, *a.g.e.*, s. 170...

48 Allsopp, *a.g.e.*, s. 24-28.

49 Tejel, *a.g.e.*, s. 62-68.

50 Gökcan, *a.g.e.*, s. 170 – 176.

51 *A.g.e.*, s. 171 – 172.

52 Mustafa Çalışkan, "Suriye'de PKK Faaliyetlerinin Tarihi Arka Planı ve PYD Terör Örgütünün Siyasallaşma Çabaları," *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 10, 2020, s. 68-69.

53 Çalışkan, "Suriye'de PKK...", 69, 71.

Adana Antlaşmasıyla Türkiye-Suriye ilişkileri normalleşmiş ve rejim PKK'ya olan desteğini sonlandırarak⁵⁴ PKK sempatanlarını ülkeden çıkarmaya başlamışsa⁵⁵ da PKK'nın Suriye kolu olan PYD, ülkedeki PKK'lılar tarafından 2003 yılında kurulmuştur.⁵⁶

Suriye'deki iç savaş öncesinde Kürtlerle ilgili gelişmeler kapsamında göz önünde bulundurulması gereken bir diğer önemli gelişme 2004 yılındaki Kamışlı Olayları veya Kamışlı Ayaklanması'dır. Bu gelişme Hafız Esad sonrasında devlet başkanı olan Beşar Esad döneminde meydana gelmiştir. Kamışlı olayları bazı uzmanlar tarafından Suriye Kürtlerinin Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetiminin (IKBY) 2004 yılında elde ettiği anayasal statüye bir sempati olarak vurgulanmış ve uluslararası toplumun dikkatini Suriye'de bir Kürt sorununun varlığına çekmeyi hedefleyen bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.⁵⁷ Bazı raporlara göre; 12 Mart 2004'te Kamışlı'da Arap ve Kürt takımları arasında oynanan bir futbol müsabakası esnasında Kürt ve Arap taraftarlar arasında yaşanan sürtüşmeler, Kürtlerin Beşar Esad'ı protesto etmesine neden olmuş ve protestolar Kürtlerin yaşadığı bölgelere yayılmıştır.⁵⁸ Ülkedeki Kürt partileri bu gelişmeyi Suriye Kürtlerini diğer ülkelerdeki Kürtlerle birleştirici bir rol oynadığı gerekçesiyle göz açıcı bir gelişme olarak adlandırmış⁵⁹ ve ülkedeki Kürt sorununun varlığına dair uluslararası toplumun dikkatini buraya yönlendirmeye yönelik bir çaba olarak değerlendirmişlerdir.⁶⁰ Fakat Kamışlı olayları Suriye Kürtlerinin ülkedeki Kürt sorununa dair ulusal ve uluslararası beklentilerini karşılayamamış ve dönemin hükümeti tarafından bastırılmıştır.

Suriye Kürtleri, özellikle de PYD, uluslararası arenada görünürlük kazanmak için Mart 2011'de patlak veren Suriye iç çatışmasına ve sonrasında iç savaşa kadar beklemek zorunda kalmıştır. 2011 yılından sonra PYD, yerel/bölgesel düzeyden başlayarak küresel arenada görünürlük kazanmak ve Suriye'de devlet-dışı bir aktör olmak adına üç önemli siyasi fırsat elde etmiştir:

- Mart 2011'de Suriye'de iç çatışmanın başlaması ve Kürtlerin önceki dönemlere göre daha rahat hareket edebilme imkânı kazanmaları,
- Suriye hükümet güçlerinin ülkenin kuzeyinden Temmuz 2012'de çekilmesiyle PYD'nin bölgede fiili bir özerlik elde etmesi ve kendi yönetim modelini uygulamaya koyması,

54 Birgül Demirtaş, "Turkey's Syrian relations: from friend 'Esad' to enemy 'Esed'", *Middle East Policy*, Vol 20, No 1, 2013, s.116.

55 Gunter, *a.g.e.*, s. 105.

56 *A.g.e.*

57 Gunter, *a.g.e.*, s.93.

58 "The Al-Qamishli Uprising: The beginning of a "new era" for Syrian Kurds?", *KurdWatch*, Aralık, 2009, s. 4-7.

59 Gunter, *a.g.e.*, s. 94.

60 Bingöl, *a.g.e.*, s. 60-107.

- IŞİD'in ortaya çıkmasıyla Suriye'de değişen dengeler ve IŞİD'in Ayn el-Arap kuşatması.

Makalenin bundan sonraki kısmında tüm bu siyasi fırsatların terör örgütü PKK'nın Suriye kolu olan PYD'nin ülkede devlet dışı bir aktör hâline gelmesinde ve hedeflerinde değişiklikler yapmasındaki etkileri analiz edilecektir.

4. Birinci Siyasal Fırsat: Suriye'de İç Çatışmanın Başlaması

PYD için Suriye'de ortaya çıkan ilk siyasal fırsat, Mart 2011'de Esad rejimine karşı protestolarının başlamasıdır. Siyasal fırsatlar kavramsal çerçevesi kapsamında değerlendirildiğinde, bir gelişmeyi siyasal bir fırsat olarak değerlendirebilmek için şu noktalara dikkat edilmelidir. Birincisi, üzerinde durulan gelişme kendisinden etkilenen aktörler veya onların temsilcileri tarafından algılanıp fırsat olarak kabul edilmelidir. İkincisi, bu gelişme sonucunda ortaya çıkan yeni siyasal atmosferin, kendisinden etkilenen aktörlerin hedeflerinde bir değişikliğe sebep olması ve hedeflerine ulaşmalarında olumlu rol oynamasıdır. Buradan hareketle genel olarak ülkede muhalifler tarafından rejime karşı başlatılan protestolar, Kürtler açısından tarihi bir fırsat olarak değerlendirilmiştir.⁶¹ Bu gelişme, Suriye'deki Kürt siyaseti açısından da önemli bir siyasal fırsat olarak değerlendirilebilir. Çünkü protestolardan önceki süreçte Suriye rejimi, Kürt partilerini yasadışı örgütlenmeler olarak görmüş, onlara karşı ciddi baskı politikaları uygulamış ve partilerin birer yer altı örgütleri gibi hareket etmelerine neden olmuştur.⁶² Rejime karşı protestoların Mart 2011'de başlamasıyla birlikte Beşar Esad, Kürtlerin protestolara katılımlarını önlemeye çalışmıştır. Bu çabaların bir göstergesi olarak, Kürtlere karşı izlenen bazı devlet politikaları gözden geçirilmiş, devletsiz statüdeki Kürtlere vatandaşlık verilmiş ve temel hak ve hürriyetlerini engelleyen 93 numaralı karar revize edilmiştir. Tüm bunlara ek olarak, ülkedeki Kürt siyasi partilerinin liderleri, Suriye hükûmetiyle ilişkilerin normalleştirilmesi kapsamında atılacak adımları görüşmek için davet edilmişlerdir.⁶³

Fakat burada odaklanması gereken temel nokta, bu protestoların başlamasının PYD adına nasıl bir siyasal fırsat olduğu konusudur. Örneğin, Suriye'de protestoların başlangıcı öncesinde PYD, yasadışı bir örgüt statüsündedir ve onun üyesi olan Salih Müslim, Irak'ta sürgündedir ve Suriye rejimi tarafından yaşam boyu hapis cezasına çarptırılmıştır.⁶⁴ Fakat protestoların ardından rejim Salih Müslim'in ülkeye geri dönüşüne izin vermiş ve Müslim

61 Allsopp, *a.g.e.*, s. 218-219.

62 Allsopp, *a.g.e.*, s. 2.

63 Allsopp, *a.g.e.*, s. 199.

64 Federici, *a.g.e.*, s. 83.

PYD'nin eş başkanı seçilmiştir.⁶⁵ Ayrıca, Suriye hükûmetinin Kürtlerle ilgili yaptığı reformlar veya eski politikaları gözden geçirme çalışmaları kapsamında bazı PYD üyeleri Suriye hapisanelerinden tahliye edilmişlerdir.⁶⁶ Daha da önemlisi Suriye'de protestoların başlamasıyla ortaya çıkan yeni siyasi atmosfer PYD temsilcileri tarafından kendi destekçilerini PKK elebaşı Abdullah Öcalan'ın tasarlamış olduğu yönetim modelinin Suriye'ye uygulanması konusunda hazırlamak adına tarihi bir fırsat olarak görülmüştür.⁶⁷ Sadece bu durum bile Suriye'de iç çatışmaların başlamasını PYD'nin devlet dışı bir aktör hâline gelmesinde etkisi olan siyasal fırsatlardan ilki olarak değerlendirmek için yeterlidir. Bu kapsamda PYD, konjonktüre göre davranmayı tercih ederek muhaliflerle veya rejimle hareket etmek yerine bir üçüncü yol stratejisi takip etmiş ve Suriye'nin kuzeyindeki hâkimiyet alanını güçlendirme yoluna gitmiştir.⁶⁸

Ülkede iç çatışmanın başlamasıyla diğer Kürt siyasi partileri, gençlik ve kadın örgütleri gibi sivil örgütlenmeler, bireyler ve aktivistler Ekim 2011'de Kürt Ulusal Konseyi'ni (KUK) kurmuşlar ve bu yolla Kürt muhaliflerini tek bir çatı altında toplamayı ve tek bir sese sahip olmayı hedeflemişlerdir.⁶⁹ PYD bu gruba karşı farklı tavır sergilediği gibi PYD ile KUK arasında ciddi bir siyasi çekişme başlamış ve KUK üzerinde ciddi etkisi bulunan İKBY lideri Mesut Barzani öncülüğünde anlaşmazlıkları gidermek amacıyla Haziran 2012'de Kuzey Irak'ta bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantı sonucunda taraflar olan PKK geleneğinden gelen PYD ve Barzani geleneğini destekleyen KUK arasında, güç paylaşımı ve Kürt Yüksek Komitesi'ni kuran Erbil anlaşması imzalanmıştır.⁷⁰ Rejim karşıtı protestoların başlangıcı öncesiyle karşılaştırıldığında, PYD'nin ülkede göreceli olarak daha bağımsız bir biçimde hareket etmeye başladığı görülecektir. Ayrıca PYD'nin gerektiğinde konjonktürel davranmak ve Esad rejimi ile ilişkilerini canlı tutmak⁷¹ kaydıyla temel hedefini Öcalan'ın yönetim modelinin Suriye'de uygulamaya konması şeklinde yeniden şekillendirdiği görülmektedir.

65 Gunter, *a.g.e.*, s. 105.

66 "PYD Co-Chair Asya Abdullah: A women Revolution", *Firat News Agency*, 27 October 2012.

67 "Turkey's henchmen in Syrian Kurdistan are responsible for the unrest here", *KurdWatch 2011*, 20 October 2011.

68 Kerman ve Efeğil, *a.g.e.*, s. 163-164.

69 Allsopp, *a.g.e.*, s. 201-204.

70 Harriet Allsopp, and Wiladimir Wilgenburg, *The Kurds of Northern Syria: Governance, Diversity and Conflicts*, I.B. Tauris, 2019, s. 72-73.

71 Amerikalı bir uzman ile mülakat, Eylül 2018.

5. İkinci Siyasal Fırsat: Suriye Güçlerinin Ülkenin Kuzeyinden Çekilmesi

PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelmesindeki ikinci siyasal fırsat, Temmuz 2012'de rejim güçleri ile muhalifler arasında başlayan Halep Savaşı'nın ardından rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmesidir. Çekilme başlangıçta rejimin merkezi bölgelerdeki kontrolü korumak için tercih ettiği bir hamle gibi algılanmıştır.⁷² Çünkü rejim Halep'in kontrolünü muhaliflere bırakmak istememiştir.⁷³ Fakat rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmesine dair sebepler ciddi bir tartışma konusudur. Örneğin Savelsberg ve Tejel, Esad rejimi ile PYD arasında çekilme konusunda örtülü bir anlaşma ihtimali olmasına dikkatleri çekmektedir. Bu uzmanlara göre, Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) partisi lideri Celal Talabani, Suriye hükûmeti, PKK ve İran hükûmeti yetkililerini, Suriye'de protestoların başladığı ilk dönemlerde anlaşma yapmaları için bir araya getirmiştir. Yapılan anlaşmanın muhtemel bir parçası olarak PKK'nın İran kolu PJAK, İran hükûmetine karşı eylemlerini sonlandırmış, Türkiye ve Irak'ta bulunan PKK'lılar ve İran'da bulunan bazı silahlar Suriye'ye getirilerek, PYD'nin büyümesine katkıda bulunulmuştur.⁷⁴ Bu durum, o dönem itibarıyla Esad rejiminin avantajına olabilecek bir gelişmedir. Çünkü rejim, PKK'nın Suriye uzantısı olan PYD ile savaşmak zorunda kalmamıştır.⁷⁵ Aynı zamanda rejim kendisine karşı oluşan muhalif gruplara özellikle PYD'nin katılımını bu yolla engellemiş ve muhalefetin parçalı hâlde kalmasını sağlamıştır.⁷⁶

PYD ile Esad rejimi arasında gizli bir anlaşma olduğuna dair tartışmalar, Suriye'deki iç çatışmaların başladığı dönemdeki PYD politikalarına bakıldığında da kendisini göstermektedir. Örneğin, Ağustos 2011'den itibaren hem Suriye'deki muhalifler hem de Batılı ülkeler Esad rejimini ülkedeki problemlerin asıl kaynağı olarak tanımlamış ve Esad'a iktidarı bırakma çağrısında bulunmuşlardır.⁷⁷ Fakat her ne kadar PYD'liler, baba ve oğul Esad rejimlerinin Kürtlere karşı uyguladığı politikardan şikâyet ediyor görünseler de PYD'nin Esad rejiminden ziyade ülkedeki baskıcı otoriter sistemi sorunların temel ne-

72 Gunter, *a.g.e.*, s. 110.

73 Christopher Philips, *The Battle for Syria: International Rivalry in the New Middle East*, Yale University Press: New Haven and London, 2018, s. 128.

74 Eva Savelsberg, and Jordi Tejel, "The Syrian Kurds in 'Transition to Somewhere'", In: Ahmed, M.M., and Gunter, M.M. (Eds.), *The Kurdish Spring: Geopolitical Changes and the Kurds*, Mazda Publishers: Costa Mesa, California, 2013, s. 208-209.

75 Savelsberg and Tejel, *a.g.e.*, s. 209.

76 Fabrice Balanche, Sectarianism in Syria's civil war, *The Washington Institute for Near East Policy*, Şubat, 2018, s. 16.

77 Philips, *a.g.e.*, s. 59-82.

deni olarak tanımladığını ve buna bir çözüm getirilmesi yönünde politikaları olduğunu vurgulamışlardır. PYD, Esad'ın iktidardan gönderilmesi gerektiğini resmi ve kamuoyuna açık bir biçimde dile getirmemiş, aksine kendi destekçilerini Esad sonrası dönem için PKK elebaşı Öcalan'ın yönetim modelini Suriye'de uygulama konusunda hazırlamaya başlamıştır. Bunu yaparken Öcalan'ın yönetim modelinin Suriye'deki Kürt sorununa en iyi çözüm olacağı iddia edilmiştir.⁷⁸ PYD'nin bu tutumu, Esad rejimi ile iletişim kanallarını açık tutarak ilişkisini devam ettirmesine yardım etmiştir.⁷⁹

İster anlaşmalı isterse kendiliğinden gelişen bir durum olsun, Suriye rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden 19 Temmuz 2012'de çekilmesi PYD adına önemli bir fırsat niteliği taşımaktadır.⁸⁰ PYD'lilerin bu çekilmeyi algılama biçimleri ve çekilmenin PYD'nin Suriye'deki politika ve hedeflerine etkileri göz önünde bulundurulduğunda, çekilmenin PYD açısından siyasal bir fırsat olduğu rahatlıkla söylenebilir. Çekilmenin ardından, bölgede ortaya çıkan otorite ve güvenlik boşluğu Kürt partiler tarafından doldurulmuştur.⁸¹ Silahlı güçlerinin (People's Protection Units/Yekineyen Perestine Gel, YPG) varlığı dolayısıyla PYD, bölgede hâkim bir güç hâline gelmekle kalmamış⁸², aynı zamanda Halep'teki Kürt yerleşim yerleri de dâhil Suriye'nin kuzeyindeki hemen hemen tüm bölgeleri kontrolü altına almıştır.⁸³ Böylece PYD, PKK elebaşı Öcalan'ın yönetim modelini Suriye'de uygulama fırsatı bulmuştur. Bu kapsamda PYD, "Batı Kürdistan Halklarının Konseyi"ni kurmuş ve konsey paravan bir örgütlenme ve yerel bir toplanma mekanizması olarak değişik yasama ve yürütme birimlerini kapsamıştır.⁸⁴ Konsey aynı zamanda "Batı Kürdistan Demokratik Toplum Hareketi" olarak adlandırılan yerel ve sivil yapılanmaları da içermiştir.⁸⁵ Ayrıca "Kadın Örgütlenmeleri", "Aileler ve Şehitler Birliği" örgütlenmeleri, "Dil ve Eğitim Enstitüsü" ve "Batı Kürdistan Devrimci Gençlik Hareketi" gibi örgütlenmeleri de kapsamıştır.⁸⁶ PYD'nin yönetim modeli kantonlar adı altında ülkenin kuzeyindeki Afrin, Ayn el-Arap ve Amuda bölgelerinde uygulanmaya başlanmıştır.⁸⁷

78 "Turkey's henchmen in Syrian Kurdistan are responsible for the unrest here", *KurdWatch* 2011, 20 October 2011.

79 Savelsberg and Tejel, *a.g.e.*, s. 208-212.

80 Gunter, *a.g.e.*, s. 1; Federici, *a.g.e.*, s. 82; Orhan, *a.g.e.*, s. 34.

81 Allsopp, *a.g.e.*, s. 218.

82 Savelsberg and Tejel, *a.g.e.*, s. 191.

83 Philips, *a.g.e.*, s. 128.

84 Gunter, *a.g.e.*, s. 111.

85 Zeynep Kaya and Robert Lowe, The Curious Question of the PYD-PKK Relationship. In: Stanfield, G., and Shareef, M. eds. *The Kurdish Question (Revisited)*, Hurst & Company: London, 2017, s. 275-287.

86 Allsopp, *a.g.e.*, s. 205.

87 Connor Kusilek, "The Larger Battle for Aleppo: The Removal of US Troops from Syria and the Struggle for Provincial Aleppo", *Shattuck Center, CEU School of Public Policy*, Haziran 2019, s. 5.

Bir gelişmeyi siyasal fırsat olarak değerlendirebilmek için, öncelikle bu gelişmenin kendisinden etkilenen aktörlerce de bir fırsat olarak algılanıp algılanmadığına dair kanıtlar ortaya konmalıdır. Bir önceki bölümde bahsedildiği gibi PYD'liler Suriye'de protestoların başlamasını Abdullah Öcalan'ın yönetim modelini ülkede pratiğe dökmek adına tarihi bir fırsat olarak adlandırmışlardır. Sonuçta rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmeleri, PYD'nin bu hedefini gerçekleştirmesi adına birinci siyasal fırsatın devamı niteliğinde ikinci bir siyasal fırsat olarak PYD'liler tarafından da dile getirilmiştir.⁸⁸ İkinci olarak, bir fırsatın siyasal fırsat olarak değerlendirilebilmesi için bu fırsatın kendisinden etkilenen aktörlerin hedeflerinde yaptığı potansiyel değişikliklerin ve hedeflerine ulaşma ihtimallerini olumlu yönde değiştirip değiştirmediğinin ortaya konması gerekmektedir. Bu kapsamda çekilme, PYD'nin bu bölgelerde hâkimiyet kurmasına ve Öcalan'ın yönetim modelini uygulamasına imkân tanımıştır. Bunun paralelinde, PYD'nin yönetim modelini Suriye'de uygulamaya dair hedeflerinde değişen siyasi şartlar ve bu şartların Kürtlerin yaşadığı bölgelerde ortaya çıkardığı yeni koşullar (yeni siyasi atmosfer) kapsamında bazı değişimlere neden olduğu görülmektedir. Örneğin, protestoların başlangıç döneminde PYD'nin temel hedefi; Öcalan'ın yönetim modelini Suriye'nin Kürt yoğunluklu bölgelerinde uygulamaya koymaktı ve PYD bu modelinin ülkedeki Kürt sorununun çözümü açısından en iyi çözüm olduğunu iddia etmekteydi.⁸⁹

Fakat çekilme sonrasında, PYD bölgede dominant bir güç hâline gelmiş ve yönetim modeline dair hedeflerini genişleterek, modelin Suriye'nin demokratikleşmesinde de önemli rol oynayabileceğini ileri sürmüştür. Bunun nedeni olarak ülkenin demokratikleşememesi sorununu ve demokratikleşememenin en temel noktası olarak da Kürt sorununun çözülememiş olmasını göstermiştir. PYD'nin iddiasına göre, Suriye'nin demokratikleşmesi ile Kürt sorunu yakından ilişkilidir ve Öcalan'ın modeli hem ülkedeki Kürt sorununa çözüm getirecek hem de ülkenin demokratikleşme sorununu çözecektir.⁹⁰ Bu kapsamda modelin, sadece Kürt sorununa değil aynı zamanda ülkedeki diğer siyasal problemlere de çözüm getireceği iddia edilmiştir. Sonuç olarak bu yeni siyasal fırsat, PYD'nin Suriye'nin kuzeyinde hâkimiyeti ele geçirip Öcalan'ın yönetim modelini uygulamaya başlamasına ortam hazırlayarak siyasal hedeflerinde bazı değişimler meydana getirmiştir. Bunun paralelinde PYD,

88 The Transcript of Speech. The Crisis in Syria from the Perspective of Syrian Kurds", 20 May 2014, *Chatham House: The Royal Institute of International Affairs, London*, s. 3.

89 "Turkey's henchmen in Syrian Kurdistan are responsible for the unrest here", *KurdWatch 2011*, 20 October 2011.

90 "W. Kurdistan could be a model for a free and democratic Syria", Muslim says," *Firat News Agency*, 8 May 2013.

Temmuz 2013’de özerk bir yönetim ilan ettiğini duyurmuş ve nihai hedefinin “kendi kendini yönetim” felsefesi kapsamında bir yönetim gücü elde etme ve özerk bir bölge sahibi olma olduğunu açıkça dile getirmiştir.⁹¹ 2013 yazından itibaren PYD’liler tarafından iddia edilen yeni hedefler şu şekilde ifade edilebilir;

- Kürt kimliğinin ve haklarının anayasal olarak tanınmasını sağlamak,⁹²
- Öcalan’ın yönetim modelinin Suriye’nin tümü için siyasi bir çözüm olacağını iddia etmek,
- Birleşmiş Milletler öncülüğünde gerçekleştirilecek ve Suriye’nin siyasi geleceğine dair çözümün aranacağı II. Cenevre Konferansı’na katılmak ve PYD’nin yönetim modelini Suriye’nin geleceği için bir çözüm olarak sunmak.⁹³

II. Cenevre görüşmelerine bağımsız bir Kürt örgütü olarak Kürt Yüksek Konseyi adı altında katılmak ve katılım daveti alabilmek için PYD’liler, Rusya ve Birleşmiş Milletler nezdinde lobi faaliyetlerinde bulunmuşlardır.⁹⁴ Ayrıca yetkililer konferansa katılımın veya davetin, PYD’nin kendisini ve yönetim modelini meşrulaştırması adına yüksek önemi bulunduğu altını çizmişlerdir. PYD’liler II. Cenevre görüşmelerine bağımsız bir Kürt örgütü aracılığıyla katılmayı, bu örgütün Suriye Kürtlerinin meşru temsilcisi olması ve özellikle PYD’nin uluslararası bir meşruiyet/tanınma elde etmesi şeklinde tanımlamışlardır. Ayrıca bu durum Suriye’deki resmi muhalefetin, PYD’nin taleplerine karşı takınmış olduğu negatif tutumu değiştirecek ve PYD’nin yönetim modelini uluslararası kamuoyuna tanıtıcı rol oynayacak bir hamle olarak değerlendirilmiştir ki bu durum, PYD’nin yönetim modelinin uluslararası arenada kabul görebilmesi adına önemli bir ilk adım olarak görülmüştür.⁹⁵

Yukarıdaki noktalar, PYD’nin kendisini BM 2014 II. Cenevre görüşmelerine davet ettirmek için bazı hazırlıklar yaptığını göstermektedir. PYD, hazırlıklarının ve propagandasının parçası olarak iddialarını daha da ileri götürmüş ve kendi yönetim modelinin sadece Suriye’deki değil, Ortadoğu’daki diğer toplumların sorunlarının çözümü için de bir rol model olacağı iddiasını dile getirmeye başlamıştır.⁹⁶ PYD’nin II. Cenevre görüşmelerine bağımsız olarak veya ayrı bir örgütlenme aracılığıyla davet edilme beklentileri, Türkiye’nin karşı koymasına ve ABD’nin PYD’nin Suriye hükûmetini temsil eden delegasyonla birlikte görüşmelere katılması gerektiği yönündeki ısrarları dolayısıyla

91 “Syrian Kurds Want Transitional Administration Now”, *Al-Monitor*, 29 July 2013.

92 “Interview with PYD Salih Muslim”, *Firat News Agency*, 26 November 2013.

93 “We are Awaiting an Invitation for Talks with Washington”, *Rudaw.net*, 16 August 2013.

94 “Muslim: We will not allow for a second Lausanne”, *Firat News Agency*, 6 December 2013.

95 *A.g.e.*

96 “Future of Middle East discussed in Washington”, *Firat News Agency*, 30 October 2013.

karşılanamamıştır.⁹⁷ Dönemin ABD Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, PYD'nin Esad rejimi ile hâlen ilişkide olduğunu düşünmüşlerdir.⁹⁸ Her ne kadar PYD 2014 BM II. Cenevre görüşmelerine davet edilmeyip ve Kürtler ayrı bir örgütlenme aracılığıyla görüşmelerde temsil edilmese de Suriye Kürtlerini temsilen Kürt Ulusal Konseyinin bir temsilcisi, Suriyeli muhaliflerden oluşan delegasyona dâhil olarak görüşmelerde yer almıştır.⁹⁹ Akabinde Ocak 2014'te PYD, kontrol ettiği bölgelerdeki kantonlar için özerk bir yönetim ilan etmiştir.¹⁰⁰

PYD, Cenevre II görüşmelerine katılma hedefini gerçekleştirememiştir. Fakat burada asıl önemli konu, Suriye'de protestoların başlangıcı ve sonrasında durumun sivil savaşa dönüşmesiyle birlikte ortaya çıkan siyasal fırsatlar ve bunların PYD'liler tarafından birer fırsat olarak algılanıp, PYD'nin hedef ve politikalarında bazı değişimlere neden olarak ülkede devlet-dışı bir aktör haline gelmesine katkıda bulunmalarıdır. Sivil savaşın başlangıcı öncesinde genel olarak Suriye Kürtlerinin temel hak ve hürriyetlerini elde etme gibi hedefleri olduğu söylenebilir. Fakat sivil savaşı takiben, özellikle PYD, ülkenin kuzeyinde fiili bir özerk yönetim sahibi olmuştur. Daha da önemlisi, bu fiili durum kapsamında PYD'liler, uygulamış oldukları yönetim modelinin öncelikle ülkedeki Kürt sorununun çözümünde, sonrasında Suriye'deki siyasi krizlerin çözümünde ve Ortadoğu'daki bütün halkların sorunlarının çözümünde rol olabilecek bir yönetim modeli olduğunu iddia etme aşamasına gelmişlerdir. Yani PYD'nin yeni hedefi, Suriye'nin siyasi geleceğiyle ilgili görüşmelere katılmak, kendi yönetim modeline uluslararası arenada meşruiyet kazandırmak ve uluslararası alanda görünürlük kazanmak hâline gelmiştir. Bu yeni amaç kapsamında PYD'nin uluslararası güçlerle etkileşime geçecek yeni bir yol bulması gerekiyordu ki bu durum IŞİD'in uluslararası bir tehdit olarak ortaya çıkması ve Eylül 2014'te Ayn el-Arap'ı kuşatmasıyla gerçekleşmiştir. PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelmesi ve uluslararası arenada görünürlük kazanmasının daha iyi anlaşılabilmesi için IŞİD ile birlikte meydana gelen gelişmelerin PYD için üçüncü bir siyasal fırsat kapsamında ele alınması gerekmektedir.

6. Üçüncü Siyasal Fırsat: IŞİD ve Değişen Dengeler

PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelmesine katkıda bulunan üçüncü siyasal fırsat, IŞİD'in Eylül 2014'deki Ayn el-Arap kuşatmasıdır. Kuşatma esnasında ve sonrasında ortaya çıkan gelişmeler, PYD'nin YPG

97 "Salih Muslim: Syrian coalition does not represent Kurds", *Al-Monitor*, 31 January 2014.

98 Michael Rubin, "The U.S. Gets the Kurds Wrong", *Wall Street Journal*, 14 February 2014.

99 "Turkey FM says Syria cannot deny war crime photos", *Anadolu Agency*, 23 January 2014.

100 "Syrian Kurdish parties: PYD cantons illegitimate", *Anadolu Agency*, 27 February 2014.

aracılığıyla uluslararası arenada görünürlük kazanmasına katkı sağlamıştır. Bu kapsamda, mevcut gelişmeler ve PYD'lilerin açıklamaları göz önünde bulundurulduğunda Temmuz 2012 ve Mart 2016 tarihlerini kapsayan dönemde YPG'nin Suriye'de farklı hedeflerle hareket eden dini veya siyasal gruplarla çekişmelere giriştiği görülmektedir. Bu çekişmeler üç aşamada incelenebilir. Bu türden bir inceleme, IŞİD tehdidinin PYD için zamanla nasıl bir siyasal fırsata dönüştüğünü göstermesi adına da önem arz etmektedir.

Çekişmenin ilk aşaması, Halep savaşının başladığı Temmuz 2012'den IŞİD'in Ayn el-Arap kuşatmasına kadarki dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde PYD konjonktürel hareket ederek üçüncü yol stratejisi izlemiş, yani rejim ve muhalifler arasındaki çatışmalara müdahil veya taraf olmak yerine Suriye'de ortaya çıkabilecek bir otorite boşluğunda kendi yönetim modelini inşa etmeyi hedeflemiştir.¹⁰¹ Fakat bir önceki bölümde belirtildiği gibi rejimle ilişkisini tamamen koparmamıştır. Aynı zamanda rejime karşı mücadele eden bazı gruplarla Halep Valiliği ve Suriye'nin kuzeyindeki stratejik şehirleri ve değerli kaynakları kontrol etmek için bir çekişme içinde olmuştur.¹⁰² Bu çatışmalar esnasında PYD bazen Suriye rejim ordusu ile de özellikle Kürt nüfusun yoğun olduğu Şeyh Maksut ve Eşrefiye gibi bölgeleri kontrol etmek için karşı karşıya gelerek ne kadar pragmatik ve konjonktürel hareket edebileceğini göstermiştir.

IŞİD, bir İslam devleti kurmayı ve Suriye dışına taşıyacak bir küresel cihat iddiasında bulunarak bu devletin topraklarını genişletmeyi ve Hilafet rejimini tüm dünyaya yaymayı amaçlamıştır.¹⁰³ Bu kapsamda YPG'nin IŞİD ile çekişmesi, örgütün ismini duyurmaya başladığı 2013 yılına dayanmaktadır.¹⁰⁴ Bu dönemde PYD'liler, Batılı ülkelerin dikkatini IŞİD'e karşı verdikleri mücadeleye çekmeyi ve örgütü Batılı ülkeler ve Kürtlerin ortak düşmanı olarak tanımlayarak destek kazanmayı amaçlamışlardır.¹⁰⁵ Her ne kadar Batılı devletler ve Kürtlerin IŞİD'e karşı aynı politik hedeflere sahip olduğu söylemi vurgulansa da, PYD bu ülkelerden destek alma konusunda IŞİD'in Ayn el-Arap kuşatmasına kadar başarılı olamamıştır.¹⁰⁶ 2014 ilkbaharından sonbaharına kadar olan dönemde IŞİD ile ilgili bazı gelişmeler hem bu örgütü uluslararası bir tehdit olarak Batılı devletlerin birinci dış politika önceliği hâline getirmiş

101 Kerman ve Efeğil, *a.g.e.*, s. 169.

102 İngiliz bir yetkiliyle mülakat, Kasım 2017.

103 Aymenn Jawad Al-Tamimi, "The Islamic State of Iraq and Al-sham", *Middle East Review of International Affairs*, Vol. 17, No. 3 Fall 2013, s. 19

104 Turan Çağlar ve Murat Aksu, "Suriye Krizinde Aktörler, Uyuşmayan Talepler ve Çatışan Çözümler", *International Journal of Social Inquiry*, Vol. 12, No 2, 2019, s. 513.

105 "We are Awaiting an Invitation for Talks with Washington", *Rudaw*, 16 August 2013.

106 "Knocking On Every Door: An Interview With Saleh Muslim, Part II", *Carnegie Endowment*, 28 February 2014.

hem de devam eden süreçte YPG'nin Batılı ülkelerde ve onların medyalarındaki görünürlüğünü arttırmıştır. Yaşanan önemli gelişmeler şunlardır: IŞİD'in Irak'ın ikinci büyük eyaleti olan Musul'u Haziran 2014'te ele geçirmesi,¹⁰⁷ örgütün 2014 yazı boyunca insanlığa karşı işlemiş olduğu suçlar, özellikle Amerikalı gazeteciler James Foley ve Steven Sotloff'un başlarının kameralar önünde kesilerek öldürülmeleri¹⁰⁸, Irak'ın kuzeyindeki Yezidilere karşı insanlık suçlarının işlenmesi¹⁰⁹ ve Eylül 2014'de başlayıp Şubat 2015'in sonlarına kadar süren Ayn el-Arap kuşatması.¹¹⁰

YPG'nin IŞİD ile çekişmesinin ikinci aşaması, örgütün Eylül 2014'teki Ayn el-Arap kuşatmasıyla başlayıp Şubat 2015'te kuşatmanın kaldırıldığı dönemi kapsamaktadır. Kuşatmanın ilk zamanlarında PYD'liler gerçekleştirmeyi amaçladıkları yerel hedefleri şu şekilde ifade etmişlerdir: Sivil savaşın başlangıcından itibaren kazanılan toprakların korunması, IŞİD'in Ayn el-Arap'ta hâkimiyet kurmasının engellemesi¹¹¹ ve IŞİD'e karşı sınır bölgelerinde kontrolü ele geçirmek.¹¹² Bu dönemde PYD'nin diğer bazı hedefleri de olduğu görülmektedir. Bunlar, Batılı ülkelerle, özellikle ABD ve onun önderliğinde IŞİD'e karşı kurulan uluslararası koalisyonla irtibata geçmek¹¹³ ve koalisyon ülkelerinden IŞİD'e karşı savaşta kullanmak için askerî destek (ağır silah ve mühimmat) almak.¹¹⁴ Bu hedefleri için PYD'liler, YPG'nin sınırlı kaynakları ve silahlarıyla IŞİD'e karşı korkusuzca mücadele verdiği temasını ve YPG'nin IŞİD'e karşı mücadele için kurulan uluslararası koalisyonun Suriye'deki kara gücü olma konusunda iş birliğine hazır olduğunu vurgulamışlardır.¹¹⁵ Ayrıca, Ekim 2014'ün sonlarından itibaren PYD'liler, düzenlemiş oldukları kampanyalar ile uluslararası kamuoyunun dikkatini YPG'nin IŞİD'e karşı vermiş olduğu mücadeleye çekmeye¹¹⁶ ve PYD'nin yönetim modelinin reklamını Suriye'nin kaotik ortamında nasıl ayakta kalmayı başardığı teması aracılığıyla yapmaya çalışmışlardır.¹¹⁷ Tüm bu noktalar, üçüncü siyasal fırsat kapsamında PYD'nin Suriye'de değişen siyasal atmosfere paralel olarak hedeflerindeki

107 Michael Gunter, "Iraq, Syria, ISIS and the Kurds: Geostrategic Concerns for the USA and Turkey", *Middle East Policy*, Vol 22, No 1, Spring, 2015, s. 104-105.

108 İngiliz bir yetkiliyle mülakat, Haziran 2018.

109 Ben Rhodes, *The World As It Is: A Memoir of the Obama White House*, Penguin Random House LLC: New York, 2018, s. 291.

110 Red Thornton, "Problems with the Kurds as proxies against Islamic State: insights from the siege of Kobane", *Small Wars & Insurgencies*, Vol 26, No 6, 2015, s. 874-878.

111 Kusilek, *a.g.e.*, s. 4.

112 Philips, *a.g.e.*, s. 198.

113 "PYD leader holds Turkey responsible for fate of Kobane", *Al-Monitor*, 23 September 2014.

114 Salih Muslim calls for action to avoid Kobani 'slaughter'", *Al-Monitor*, 29 September 2014.

115 *A.g.e.*

116 "PYD launches international campaign for Kobanê", *Firat News Agency*, 25 October 2014.

117 "Muslim: We are creating a new society in Rojava", *Firat News Agency*, 20 November 2014.

değişimleri ve yeni hedeflerin ne kadarının gerçekleştirilebildiğini ampirik açıdan ortaya koyan kritik gelişmelerdir. Buradan hareketle, Eylül 2014'ün sonlarından itibaren uluslararası koalisyona ait uçakların Ayn el-Arap etrafındaki IŞİD noktalarına hava saldırıları düzenlediği ve Ekim 2014'den itibaren ABD uçaklarının YPG'ye havadan silah ve tıbbi mühimmat yardımı yaptığı bizzat PYD'liler tarafından dile getirilmiştir.¹¹⁸

YPG'nin Ayn el-Arap kuşatması boyunca IŞİD'e karşı vermiş olduğu savaş, Batılı ülkelerin dikkatini çekmeyi başarmış ve YPG uluslararası kamuoyunda görünürlük kazanmıştır.¹¹⁹ Ayrıca bu performans, ABD'li yetkililerin YPG algısını olumlu yönde etkilemiştir.¹²⁰ Bu yüzden Ayn el-Arap kuşatması, YPG açısından ABD'yle ilişkileri geliştirmek ve IŞİD'e karşı oluşturulan uluslararası koalisyonun Suriye'deki kara gücü olmak adına dönüm noktası sayılacak bir gelişmedir.¹²¹ Bu dönemde ABD'nin IŞİD'e karşı mücadelede daha fazla sorumluluk alması gerektiği uluslararası toplumda sıklıkla dile getirilmiştir. Fakat Obama yönetimi, Libya'da aldığı bazı sorumluluklar dolayısıyla Ortadoğu'nun herhangi bir ülkesinde iç çatışmalara müdahil olma konusunda isteksiz bir tutum sergilemiştir.¹²² ABD'nin IŞİD'le mücadele stratejisi, uluslararası bir koalisyon kurarak örgüte hava saldırısı düzenlemek, Suriye ve Irak'ta kara gücü rolü oynayabilecek grupları desteklemek üzerine kurulmuştur.¹²³ Bu kapsamda ABD, IŞİD'le savaşta kara gücü rolü oynayabilecek ortaklar aramaya girişmiştir. Irak'ta bu rolü Irak Ordusu ve IKBY Peşmerge güçleri oynamıştır.¹²⁴ Suriye'de ise başlarda Özgür Suriye Ordusu birlikleri IŞİD'e karşı kara gücü olarak desteklenmiştir.¹²⁵ Fakat ABD'nin Ayn el-Arap kuşatması boyunca YPG'yle etkileşimi bu durumun değişmesine neden olmuştur.

Sonuç olarak YPG'nin Suriye'de İslamcı örgütlerle çekişmesinin üçüncü aşaması, Ayn el-Arap kuşatmasının sonrasında başlamıştır. Özellikle 2015 yazından itibaren YPG, ABD önderliğindeki uluslararası koalisyonun Suriye'deki kara gücü hâline gelmiş ve Arapların çoğunlukta olduğu şehirlerde IŞİD'e karşı operasyonlar düzenlemeye başlamıştır.¹²⁶ Bu yeni gelişme

118 "Asya Abdullah: UN must take initiative for corridor", *Firat News Agency*, 22 October 2014.

119 Amerikalı bir yetkili (Eylül 2018) ve İngiltereli yetkililerle (Kasım 2017; Haziran 2018) mülakatlar.

120 "Extensions of Remarks – Continuing Appropriations Resolution, 2015", *The United State: House of Representatives*, 19 September 2014.

121 Balanche, *a.g.e.*, s. 62.

122 Amerikalı bir yetkiliyle mülakat, 13 Eylül 2018, Washington D.C.

123 Veysel Kurt, "Trump ve Suriye Krizi", *SETA Analiz*, Nisan 2019, sayı 275, s. 14.

124 Till Paasche and Michael Gunter, "Revisiting Western Strategies against the Islamic States in Iraq and Syria", *The Middle East Journal*, Vol 70, No 1, Winter, 2016, s. 9-29.

125 Amerikalı bir yetkiliyle mülakat, 13 Eylül 2018, Washington D.C.

126 "ANALYSIS: US, Syrian Kurds cooperate for 'northern Syria' project", *Anadolu Agency*, 16 June 2015.

PYD'nin hedeflerinde de bazı değişimlere neden olmuştur. PYD'liler yeni hedeflerini, kontrol edilen üç kantonun coğrafi olarak birleştirilmesi¹²⁷, Suriye'de özerk bir yönetim sahibi olma ve kendi yönetim modeli için açıktan destek arama olarak ifade etmişlerdir.¹²⁸ Ayrıca PYD'liler BM III. Cenevre görüşmeleri öncesinde Mayıs 2015'te düzenlenen 3. tur danışma müzakerelerine davet edilmişler ve Suriye'de uyguladıkları yönetim modelini diğer katılımcılarıyla tartışma imkânı bularak modelin Suriye ve Ortadoğu için örnek olacağı iddiasını dile getirmişlerdir.¹²⁹ Ekim 2015'in ortasından itibaren YPG'nin Suriye'de IŞİD'e karşı verdiği savaşa yeni bir aktör eklenmiştir. Bu aktör, yine YPG önderliğinde Kürt ve Arap savaşçıların karışımından oluşan ve Arapların çoğunluk olarak yaşadığı bölgelerde IŞİD'e karşı savaşmak amacıyla kurulan Suriye Demokratik Güçleri'dir.¹³⁰ Akabinde YPG, varlığını Arapların nüfus olarak çoğunlukta olduğu Münbiç ve Tel Rıfat şehirlerine doğru genişletmiş¹³¹ ve PYD, "Cezire ve Kobani kantonlarını" Afrin kantonuyla birleştirmek için önemli bir fırsat elde etmiştir.¹³² Böylece PYD kontrol alanını Arapların çoğunlukta olduğu bölgelere doğru genişletmiş ve yönetim modelini bu bölgelerde uygulama imkânına kavuşmuştur.¹³³ Bu gelişmeleri yakından takip eden Türkiye, Ağustos 2016'da düzenlediği Fırat Kalkanı Operasyonuyla PYD'nin kantonlarını Türkiye sınırı boyunca birleştirme projesini ciddi anlamda engellemiştir.

Hatırlanacağı üzere makalenin odak noktası siyasal fırsatların PYD tarafından algılanmaları ve hedeflerinde bazı değişikliklere neden olmaları üzerinedir. Her ne kadar hedeflerinin hepsini gerçekleştirememiş olsa da ortaya çıkan siyasal fırsatlar, en azından PYD'nin hedeflerini gerçekleştirmek adına çalışmalarını hızlandırmasına neden olmuş ve Suriye'de devlet-dışı bir aktör olarak ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Bu kapsamda YPG'nin Batılı devletler nezdinde IŞİD'e karşı savaştaki göreceli başarısı ve ABD'nin IŞİD'i ortadan kaldırma politikasına yapmış olduğu katkılar, PYD'lileri cesaretlendirerek kendi yönetim modelleri ve özerk bölge taleplerinin ABD ve Batılı ülkelerin siyasi desteklerini hak ettikleri iddialarını dile getirmelerine sebep olmuştur.¹³⁴ PYD 2014'deki II. Cenevre görüşmelerine Türkiye ve ABD Dı-

127 "Exclusive Interview with PYD Co-chair Salih Muslim: Rojava Will Establish a New Civilisation", *Kurdishquestion.com*, 28 March 2015.

128 "Syrian Kurds prepare for new Middle East", *Al-Monitor*, 8 March 2015.

129 "Asya Abdullah: The solution lies in the cantonal system", *Fırat News Agency*, 2 May 2015.

130 Barak Barfi, "Ascent of the PYD and the SDF", Research Notes, *The Washington Institute for Near East Policy*, April 2016, s. 2-4.

131 Philips, *a.g.e.*, s. 234-235.

132 Balanche, *a.g.e.*, s. 51-67.

133 Kusilek, *a.g.e.*, s. 7.

134 Amerikalı bir yetkiliyle mülakat, 13 Eylül 2018, Washington D.C.

şişleri Bakanlığı yetkililerinin karşı koymaları dolayısıyla davet edilmemiştir. Fakat YPG'nin IŞİD'e karşı savaşta oynamış olduğu rol ve ulusal koalisyonu oluşturan ülkelerin bu rolü takdir etmeleri dolayısıyla PYD, 2016'da düzenlenecek III. Cenevre görüşmelerine davet edilme beklentisine girmiştir. III. Cenevre görüşmelerine hazırlık yaparken PYD'liler, kendilerini Suriye'nin siyasal geleceğiyle ilgili elle tutulur çözüm sunan tek grup olarak sunmaya başlamışlardır. Bu defa hem PYD'li hem de Suriye Demokratik Konseyi (SDK)¹³⁵ yetkilileri, PYD'nin yönetim modelinin III. Cenevre müzakerelerinde Suriye'nin siyasal geleceği kapsamında tartışılması için girişimlerde bulunmuşlardır.¹³⁶ Sivil savaş öncesiyle karşılaştırıldığında pek mümkün görünmeyen bir diğer gelişme, III. Cenevre görüşmelerine hazırlık kapsamında PYD'nin Moskova, Berlin ve Viyana gibi başkentlerde dış temsilcilikler açarak kendi yönetim modelini tanıtım faaliyetlerine başlaması olmuştur.¹³⁷ PYD'liler, özellikle Türkiye'nin sert tutumu ve ciddi girişimleri dolayısıyla III. Cenevre görüşmelerine de davet edilmemişlerdir.¹³⁸ Bu durum PYD'yi ciddi anlamda hayal kırıklığına uğratmıştır. Fakat PYD, Suriye'nin geleceğine dair toplantılarda masada bulunma hedefini korumuştur. PYD'liler ise görüşmelere davet edilmemelerine rağmen kendilerinin Suriye'de siyasal bir çözüm için en hazırlıklı parti ve yönetim modellerinin ise en iyi çözüm olduğunu iddia etmişlerdir.¹³⁹ Sonrasında Mart 2016'da PYD, Suriye'nin doğu ve kuzey bölgelerinde bir federal yönetim ilan ettiğini duyurmuştur.¹⁴⁰ PYD'nin Suriye'nin siyasal geleceğiyle ilgili toplantıların parçası olmaya dair girişimleri ise hâlen devam etmektedir.

Sonuç

Makale, terör örgütü PKK'nın Suriye kolu olan PYD'nin Suriye'de devlet dışı bir aktör hâline gelme sürecini, sivil savaştan kaynaklı fırsatları siyasal fırsatlar kavramsal çerçevesi kapsamında değerlendirerek ampirik olarak açıklamaya çalışmıştır. Bu kapsamda, Suriye'de iç çatışmaların başlaması ve çatışmaların sivil savaşa dönüşmesi sonucunda PYD bazı fırsatlar elde etmiştir. Bu fırsatlar, toplumsal hareketlilik teorileri kapsamındaki subjektif yaklaşım yardımıyla siyasal fırsatlar olarak değerlendirilmiş ve PYD'nin bu

135 Suriye Demokratik Güçlerinin (SDG) siyasal organı.

136 " 'A Federal Syria Is The Solution' Interview With Syrian Democratic Council Co-President Ehmed", *Kurdishquestion.com*, 23 February 2016.

137 "Saleh Moslem: Rojava is the model of future Syria", *Firat News Agency*, 4 November 2015.

138 Philips, *The Battle for Syria...*, 227, 231.

139 "Moslem: We focus on federalism based on folks - PART II", *Firat News Agency*, 6 March 2016.

140 Detaylar için bakınız, Spyridon Plakoudas, "The Syrian Kurds and the Democratic Union Party: The Outsider in the Syrian War", *Mediterranean Quarterly*, Vol 28, No 1, (March 2017), 99-116.

fırsatları algılama durumu ve onların PYD'nin hedeflerinde ortaya çıkardığı değişimler analiz edilmiştir. Buradan hareketle ilk siyasal fırsat Suriye'de protestoların başlamasıdır. Akabinde ülkedeki Kürt siyasal partileri göreceli olarak bağımsız bir hareket alanı bulmuş ve PYD bir üçüncü yol stratejisi izleyerek kendi destekçilerini PKK elebaşı Öcalan'ın yönetim modelini Suriye'de uygulamak için hazırlamaya başlamıştır. İkinci siyasal fırsat, Temmuz 2012'de Suriye rejim güçlerinin ülkenin kuzeyinden çekilmesidir. Bunun akabinde askerî kanadı YPG aracılığıyla bölgede dominant bir güç hâline gelen PYD, Öcalan'ın yönetim modelini kontrolü altındaki topraklarda uygulamaya koyulmuştur. Ayrıca PYD'liler Avrupa ülkelerine düzenlemiş oldukları seyahatlerde uyguladıkları yönetim modelinin propagandasını yapmaya başlamışlardır. Üçüncü siyasal fırsat ise IŞİD'in Eylül 2014'te Ayn el-Arap'ı kuşatmasıdır. İlerleyen süreçte YPG, ABD'yle ilişkilerini geliştirmiş ve IŞİD'e karşı Suriye'de ABD'yle birlikte çalışma imkânı elde etmiştir. Özellikle YPG'nin IŞİD'e karşı savaşı ve ABD'yle ortak çalışması, YPG'nin ve PYD'nin yönetim modelinin dünya genelinde görünürlüklerini arttırmıştır. Yani Suriye sivil savaşı öncesinde pek ismi duyulmayan PYD, öncelikle fiili anlamda özerk bir yönetim elde etmiş, sonrasında bu yönetimin uluslararası toplumda görünürlük kazanmasını ve tanınmasını sağlamak için girişimlere başlamış ve ülkede devlet dışı bir aktör hâline gelmiştir. Tüm bu sürecin “siyasal fırsatlar” kavramsal çerçevesi kapsamında analiz edilmesi yoluyla makale, Türkçe dilde yazılmış PYD'nin Suriye'de aktörleşme sürecini tartışan akademik literatüre farklı bir bakış açısıyla katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Kaynakça

Allsopp, Harriet, and Wladimir van Wilgenburg. *The Kurds of Northern Syria: Governance, Diversity and Conflicts*, I.B. Tauris, 2019.

Allsopp, Harriet. *The Kurds of Syria: Political Parties and Identity in the Middle East*, I.B. Tauris, 2015.

Allsopp, Harriet. “The Kurdish Autonomy Bid in Syria: Challenges and Reactions”, In Ahmed, M.M., and Gunter, M.M. (eds.), *The Kurdish Spring: Geopolitical Changes and the Kurds*, Mazda Publishers: Costa Mesa, California, 2013, 218-249.

Al-Tamimi, A. J. “The Islamic State of Iraq and Al-sham”, *Middle East Review of International Affairs*, Vol. 17, No. 3, 2013, 19-44.

Balanche, Fabrice. “Sectarianism in Syria's civil war”, *The Washington Institute for Near East Policy*, 5 February 2018.

Barfi, Barack. “Ascent of the PYD and the SDF”, *Research Notes, The Washington Institute for Near East Policy*, 7 April 2016.

Bingöl, Nevzat. *Suriye'nin Kimliksizleri: Kürtler*, İstanbul: Doya Yayınları, 2013.

Brockett, Charles. *Political Movements and Violence in Central America*, Cambridge University Press, 2005.

Brockett, Charles. "The Structure of Political Opportunities and Peasant Mobilisation in Central America". *Comparative Politics*, Vol 23, No 3, 1991, 253-274.

Caves, John. "Syrian Kurds and the Democratic Union Party (PYD)", *Institute for the Study of War*, 6 December 2012.

Çağlar, T. ve Murat Aksu, "Suriye Krizinde Aktörler, Uyuşmayan Talepler ve Çatışan Çözümler", *International Journal of Social Inquiry*, Vol. 12, No 2, 2019, 507-544.

Çalışkan, Mustafa. "Suriye'de PKK Faaliyetlerinin Tarihi Arka Planı ve PYD Terör Örgütünün Siyasallaşma Çabaları," *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 10, 2020, 63-91.

Çotu, Cuma. "Rusya'nın Suriye Politikasında Kürtlerin Yeri", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2017, 291-304.

Demirel, Gözde. "Terör Örgütlerinin Kimlik İnşasında Etkisi: PYD-YPG ve Suriye'de Kürt Kimliği", *Ulusa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2017, 25-41.

Demirtaş, Birgül. "Turkey's Syrian relations: from friend "Esad" to enemy "Esed"". *Middle East Policy*, Vol 20, No 1, 2013, 111-120.

Eisinger, Peter. "The Conditions of Protest Behavior in American Cities", *American Political Science Review*, Vol 67, No 1, 1973, 11-28.

Erkmen, Serhat. "Türkiye ve Suriyeli Kürtler: Güven Bunalımı, Tıkanmışlık ve Bir Arada Yaşama", *Ortadoğu Analiz*, Cilt 4, Sayı 47, 2012, 18-29.

Erol, M. Seyfettin ve K. Ertaç Çelik. "ABD'nin Suriye Politikasında Vekil Aktör Olarak Terör Örgütleri: YPG Örneği", *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2018, 14-45.

Federici, Vittoria. "The Rise of Rojava: Kurdish Autonomy in the Syrian Conflict", *SAIS Review of International Affairs*, Vol 35, No 2, 2015, 81-90.

Goodwin, J, James M. Jasper and Jaswinder Khattri. "Caught in a Winding, Snarling Vine: The Structural Bias of Political Process Theory", *Sociological Forum*, Vol 14, No 1, March 1999, 27-54.

Gökcan, Özkan. "Suriye'nin Kürt Meselesinin Tarihsel Seyri (1946-2011)", *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, 2018, 159-189.

Gunter, Michael. "Iraq, Syria, ISIS and the Kurds: Geostrategic Concerns for the USA and Turkey", *Middle East Policy*, Vol 22, No 1, Spring 2015, 102-111.

Gunter, Michael. *Out of nowhere: The Kurds of Syria in peace and war*, London: Hurst Publishers, 2014.

İşyar, Ö. Göksel. “Suriye İç Savaşı’nda PYD’nin Aktörleşmesinin Başlıca Nedenleri”, *Bilge Strateji*, Cilt 9, Sayı 16, Bahar 2017, 33-67.

Kaya, Recep. “Harekâtlar Ekseninde Türkiye’nin Suriye’de Terörle Mücadelesi”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2020, 143-165.

Kaya, Zeynep and Robert Lowe, The Curious Question of the PYD-PKK Relationship. In: Stanfield, G., and Shareef, M. eds. *The Kurdish Question (Revisited)*, Hurst & Company: London, 2017, 275-287.

Kayhan Pusane, Özlem. “Türkiye’nin Kürt Sorunu: Arap Baharı ile Değişen Yurtiçi ve Bölgesel Dinamikler”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 11, Sayı 41, Bahar 2014, 115-138.

Kerman, İbrahim ve Ertan Efeğil. “Terör Örgütü PKK/PYD’nin Suriye’de İzlediği İç Savaş Stratejisinin Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2017, 162-198.

Koopmans, Ruud. “Political. Opportunity. Structure. Some Splitting to Balance the Lumping”, *Sociological Forum*, Vol 14, No 1, 1999, 93-105.

Kurt, Veysel. “Trump ve Suriye Krizi”, *SETA Analiz*, (Nisan 2019), Sayı 275.

Kusilek, Connor. “The Larger Battle for Aleppo: The Removal of US Troops from Syria and the Struggle for Provincial Aleppo”, *Shattuck Center, CEU School of Public Policy*, June 2019.

McAdam, Doug. *Political Process and the Development of Black Insurgency 1930-1970*, The University of Chicago Press: Chicago and London, 1982.

Opp, Karl Dieter. *Theories of Political Protest and Social Movements: A Multidisciplinary Introduction, Critique, and Synthesis*, Routledge, 2009.

Orhan, Mehmet. “Transborder Violence: the PKK in Turkey, Syria and Iraq”, *Dynamics of Asymmetric Conflict*, Vol 7, No 1, 2014, 30-48.

Paasche, Till and Michael Gunter. “Revisiting Western Strategies against the Islamic States in Iraq and Syria”, *The Middle East Journal*, Vol 70, No 1, 2016, 9-29.

Philips, Christopher. *The Battle for Syria: International Rivalry in the New Middle East*, Yale University Press: New Haven and London, 2018.

Plakoudas, Spyridon. “The Syrian Kurds and the Democratic Union Party: The Outsider in the Syrian War”, *Mediterranean Quarterly*, Vol 28, No 1, March 2017, 99-116.

Polat, D. Şafak. “Türkiye’nin Suriye’nin Kuzeyindeki Askerî Harekâtının Amaçları ve Sonuçları”, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, Cilt 16, Sayı 33), 2020, 53-96.

Reese, Ellen, and Elvia Ramirez. “The New Ethnic Politics of Welfare: Struggles Over Legal Immigrants’ Rights to Welfare in California”, *Journal of Poverty*, Vol 6, No 3, 2002, 29-62.

Rhodes, Ben. *The World As It Is: A Memoir of the Obama White House*, Penguin Random House LLC: New York, 2018.

Rubin, Michael. “The U.S. Gets the Kurds Wrong”, *Wall Street Journal*, 14 February 2014.

Savelsberg, Eva and Jordi Tejel, “The Syrian Kurds in ‘Transition to Somewhere’”, In Ahmed, M.M., and Gunter, M.M. (Eds.), *The Kurdish Spring: Geopolitical Changes and the Kurds*, Mazda Publishers: Costa Mesa, California, 2013, 189-217.

Tarrow, Sidney. “States and opportunities: The political structuring of social movements.” In: McAdam, D. McCharty, J. and Zald, M.N. ed. *Comparative Perspectives on Social Movements: Political Opportunities, Mobilizing, and Cultural Framings*, Cambridge University Press, 1996, 41-61.

Tejel, Jordi. *Syria’s Kurds: History, Politics and Society*, Abingdon: Routledge, 2009.

The Transcript of Speech. “The Crisis in Syria from the Perspective of Syrian Kurds”, *Chatham House: The Royal Institute of International Affairs*, London, 20 May 2014.

Thornton, Red. “Problems with the Kurds as proxies against Islamic State: insights from the siege of Kobane” *Small Wars & Insurgencies*, Vol 26, No 6, 2015, 865-885.

Uluç, Vahap. “Suriye Kürtleri: Türkiye Kürtleri’nin Devamı”, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 1, Nisan 2016, 191-223.

Yılmaz, Salih. “Rusya’nın Ortadoğu’da Kürt Kozu ve PYD Politikası”, *Yeni Türkiye Dergisi*, Yıl 22, Sayı 86, 2016, 773 – 788.

İnternet Kaynakları

“Syrian Kurds prepare for new Middle East”, *Al-Monitor*, 8 March 2015.

Salih Muslim calls for action to avoid Kobani ‘slaughter’”, *Al-Monitor*, 29 September 2014.

“Salih Muslim: Syrian coalition does not represent Kurds”, *Al-Monitor*, 31 January 2014.

“Syrian Kurds Want Transitional Administration Now”, *Al-Monitor*, 29 July 2013.

“Syrian Kurdish parties: PYD cantons illegitimate”, *Anadolu Agency*, 27 February 2014.

“Turkey FM says Syria cannot deny war crime photos”, *Anadolu Agency*, 23 January 2014.

“Knocking On Every Door: An Interview With Saleh Muslim, Part II”, *Carnegie Endowment*, 28 February 2014.

“Moslem: We focus on federalism based on folks - PART II”, *Firat News Agency*, 6 March 2016

“Saleh Moslem: Rojava is the model of future Syria”, *Firat News Agency*, 4 November 2015.

“Muslim: We are creating a new society in Rojava”, *Firat News Agency*, 20 November 2014.

“PYD launches international campaign for Kobanê”, *Firat News Agency*, 25 October 2014.

“Asya Abdullah: UN must take initiative for corridor”, *Firat News Agency*, 22 October 2014.

“Muslim: We will not allow for a second Lausanne”, *Firat News Agency*, 6 December 2013.

“Interview with PYD Salih Muslim”, *Firat News Agency*, 26 November 2013.

“Future of Middle East discussed in Washington”, *Firat News Agency*, 30 October 2013.

“‘W. Kurdistan could be a model for a free and democratic Syria’, Muslim says,” *Firat News Agency*, 8 May 2013.

“PYD Co-Chair Asya Abdullah: A women Revolution”, *Firat News Agency*, 27 October 2012.

“‘A Federal Syria Is The Solution’ Interview With Syrian Democratic Council Co-President Ehmed”, *Kurdishquestion.com*, 23 February 2016.

“Exclusive Interview with PYD Co-chair Salih Muslim: Rojava Will Establish a New Civilisation”, *Kurdishquestion.com*, 28 March 2015.

“Turkey’s henchmen in Syrian Kurdistan are responsible for the unrest here”, *KurdWatch 2011*, 20 October 2011.

“The Al-Qamishli Uprising: The beginning of a “new era” for Syrian Kurds?”, *KurdWatch*, Aralık, 2009.

“We are Awaiting an Invitation for Talks with Washington”, *Rudaw.net*, 16 August 2013.

“Extensions of Remarks – Continuing Appropriations Resolution, 2015”, *The United State: House of Representatives*, 19 September 2014.